KOIVISTON viesti

Nro 4 Huhtikuu 2019 **Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien**

Tiijjät sie?

Viimekertases Viestishä meil ol puhetta ”sotalapsist” talvi- ja jatkosottii aikoihi. Lapsistha mie aatteli tälkii kertaa ”ajjaa juttuu”, niiko eteläises naapurimaas ”rääkitää”. Suomest toimitettii sova jaloist kymmänii tuhansii lapsii suurimmaks osaks Ruotsii, mut myös Tanskaaki. Ja suurimmaks osaksha lapset seurasiit äitiään taik isovanhempiiaan evakkoreissuil, niiko meikii perrees mäneteltii. Mut jotkut huimapäiset lapset keplottelliit itsellee muka luva, ja paineliit rintamal, niiko esmerkiks koivistolaine 12-vuotias lapssotilas Ilmasti Veikko, kenel ol oma asepukukii ja varta vast hänel tehty kivär seläs. Hänelaiset lapssotilaatha kyl Marski aikannaa tormotti kottii rintamalt.

Mut täl errää palataaki taakseppäi vähäse kauempii aikoihi, veljessova julmii päivii ast. Lapsii kohtaloist sisällissova aikan vaiettii kaua, varsinkaa ei haluttu kummalkaa puolel, nii punaste ko valkostenkaa leiris, tehhä tillii telotettui laste kohtaloist. Kaikist nuoremp laps, kuka siihe aikaa surmattii apumal, ol sotilaaks merkattu yheksävuotias hämäläispoika Wilho Kuusjärvi. Hänet ampu toukokuus 1918 Tampereel valkoste vartija, ko poika kurkki ulos vankila ovest.

Nyt mie kyselen teilt tietäjilt enstäi, et montaks alle 15-vuotiasta lasta kuol taisteluis, vahingolaukauksis taik kenttäoikeuksii telottamina kansalaissova aikan 1918? Ja toiseks, et montaks lasta pääty vankileireil?

Miust tuntuu, et aika moni teist Viesti lukijoist nyt ihmettellöö, et mite se Piela Impi poika noi synkkii asioi alkaa mei lehes penkomaa palstallaa; eiks nyt olis ilosempaaki tietoo, mist kyselis? Kylhä mie itsekii epäröin, et eiks jo kannattais noija ikävii muistoi antaa kaota kummittelemast unohukse syövereihi. Mut ei, kyl lapsii kohtalot sovis kannattaa puijja kunnol, et jokahisel käyp selväks, mite väärää sota on ja mite sota koskettaa koko kansaa, nii suurii ko pienii, nii rikasta ko köyhää, nii lapsii ko vanhuksii. Syyllisii o sovas aina joka suunnal. Anteeksantajii o vaikiamp löytää. Mut sovintoo ei synny, jos ei myönnä vääryyttä, mitä o teht. Ko puhutaa sovast, ni enstäi o kansan pakko käsitellä keskennää tehyt virheet. Jossei sitä tapahu, ni ollaa valmiit tekemää samat synnit uuvestaa. Käyp niiko Vennäi maal o käynt.

Akus siul o jotakii tietoo näist vuuve 1918 taisteluis surmattui laste kohtalost, ni kirjotaha preivi, kerro oma arviois ja paa nimmeis viestis al ja lähetä Viesti toimituksee. Nii, ja kerro myöskii, et mist sie oot tiijot löytänt.

Martti Piela

Karjalainen piirakkajuhla Pornaisissa oli menestys

Kaija Pönni-Susiluoto

Vatnuorin kyläyhdistyksen puheenjohtaja Kati Hovi etualalla ja ahkerat leipurit paneutuneena piirakantekoon.

Aynur Nisametdin

Alpo Rusi
Vatnuorin kyläyhdistyksen hallituksen jäsen

Koiviston Vatnuori oli kylä meren rannalla luovutetussa Karjalassa. Alueen perinteitä vaalitaan monella tavalla. Vatnuorin vireä kyläyhdistys on jo useita vuosia järjestänyt piirakkajuhlan Pornaisissa, joka on yksi Karjalan siirtolaisväestön merkittävimmistä vastaanottajakunnista, jonka väestöstä neljännes oli 1946 siirtokansalaisia. Heidän aktiivisuutensa on leimannut kunnan kehitystä. Pornainen on ollut yksi Uudenmaan kasvukunnista.

Vuoden 2019 piirakkajuhla pidettiin maaliskuun ensimmäisenä sunnuntaina. Pornaisten kirkonkylän yläasteen koulutiloissa oli paikalla lähes sata henkeä. Koulu, etenkin opetuskeittiö soveltuu erinomaisesti piirakoiden paistoon. Varhaisesta aamupäivästä lähes parikymmentä leipojaa sai aikaan hienon tuloksen: sadoittain karjalan piirakoita sekä peruna-että riisipohjalla, kaali-, rusu ja rahkapiirakoita.

Piirakkajuhlaa ei kuitenkaan aloitettu suoraan ruokapöydästä, vaan aluksi kuultiin tekniikan tohtori Laura Bergerin kiinnostava ja vetävästi toteutettu esitelmä Viipurin kaupunginkirjastosta. Berger toimii tutkijana Aalto-yliopistossa ja on tehnyt esitelmänsä aiheesta myös väitöskirjansa. Kirjasto on arkkitehti Alvar Aallon vuonna 1935 valmistunut merkittävä funktionalistisen kauden rakennus. Viipurin kaupunki järjesti arkkitehtikilpailun uudesta kaupunginkirjastosta vuonna 1927, jonka voitti nuori arkkitehti Alvar Aalto.

Kirjasto kuuluu töihin, joilla Aalto nousi maailmanmaineeseen. Neuvostoaikana rakennus pääsi pahasti ränsistymään. Kirjastoa alettiin restauroida vuodesta 1994 alkaen Viipurin kirjaston ystävät ry:n johdolla kansainvälisin voimin. Tohtori Berger kertoi miten kunnostusrahoja löytyi Venäjältä, kun presidentti Tarja Halonen oli Pietarissa tutustumassa kunnostettuun Konstantinin palatsiin. Hän kysyi sitä esitelleeltä Vladimir Putinilta, mikä on Viipurin kirjaston tilanne, ja sen jälkeen rahoitusta alkoi löytyä myös Venäjältä. Alkuperäiseen asuun restauroidun kirjaston avajaiset pidettiin vuonna 2013.

Piirakkajuhlaan osallistui Koivistolla tai muualla menetetyssä Karjalassa syntyneitä senioreita, mutta ilahduttavasti myös jälkipolvea sekä pornaislaisia piirakkakulttuurin ystäviä. Vatnuorin kyläyhdistys järjestää syksyisin myös hailikekrit, jota voisi verrata amerikkalaiseen kiitospäivän juhlaan. Perinteiden vaaliminen onkin osa kansallisen identiteetin vahvistamista. Erityisen tärkeää se on menetetyn Karjalan osalta. Tunnelma oli rento ja iloinen kuten karjalaistapahtumissa yleensä.

Pornaisten kirkonkylän yläasteen koulutiloissa oli paikalla lähes sata henkeä.

Jorma Kallonen

Aluksi kuultiin tekniikan tohtori Laura Bergerin kiinnostava ja vetävästi toteutettu esitelmä Viipurin kaupunginkirjastosta.

Yleisö seurasi kiinnostuneena.

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Punainen kukko pääsi karkuteille

Tänä vuonna ei vanhempieni mökkirannassa tarvitse huussia tyhjentää. Kaislan poltosta riistäytynyt tuli poltti puolet tontista. Siinä paloivat niin huussi, kuin vajakin kanootteineen, purjeineen ja työkaluineen. Autokin paloi ja sen mukana veneenkunnostusta varten pitkin talvea hartaudella tehdyt remonttiosien piirustukset ja puumallineet. Helpottuneena voin tätä kirjoittaa, vanhemmilleni ei käynyt kuinkaan.

Tulipalon sammutusta ei voi tehdä etätyönä, eikä sammuttaa netissä. Saaristossa etäisyydet ovat pitkiä ja lossi hidastaa matkaa. Onneksi on palo- ja pelastuslaitos, ja kattava sopimus- ja vapaapalokuntien verkosto. Tuolle palopaikalle tuli 7 palo- ja pelastusautoa. Viime hetkellä. Tuli oli juuri nuolemassa hirsisen nukkumamökin nurkilla ja etenemässä ylemmäs metsiin.

Koivistolla palontorjuntatyö alkoi Humaljoella 1916 ja Römpötin Vapaaehtoinen Palosammutuskunta aloitti 1930. VPK:t perustettiin myös Penttilään, Eistilään, Ingerttilään ja Vatnuoriin. Talot rakennettiin puista pärekattoineen ja tulella lämmitettiin ja paistettiin ruoat. Tulipaloja sattui. Vaikka Koivistolla toimi Koiviston kunnan Paloapuyhdistys, oli tulipalo aina menetys. Vapaaehtoisella palokuntatyöllä saatiin paitsi pelastettua myös hankittua palokalustoa.

Arpajaisia, naamiohuveja, kuusijuhlia ja iltamia järjestettiin varojen hankkimiseksi. Palokunnantaloja ei ollut juhlapaikoiksi. Makslahden VPK:lla oli oma tanssilava. VPK:t järjestivät myös yleisurheilu- ja hiihtokilpailuja. Olipa Koiviston VPK järjestänyt jalkapalloturnauksenkin, jossa vastustajina oli hollantilaisia, saksalaisia ja englantilaisia merimiehiä.

Kun seuraavan kerran näen VPK:n järjestämiä kesätapahtumia tai Punaisen Ristin myyntikojun, aion olla ensimmäisenä jonossa. Kiitollisin mielin ajattelen eilisen palon sammutustöissä olleita, he sekä sammuttivat, että rohkaisivat. SPR:n kriisiryhmä varmisti, että vanhemmillani oli kaikki hyvin.

Hartaast´

Pääsisäisen tapakulttuurin kautta uskon sisällön ymmärtämiseen

Pontus Salmi

Pääsiäinen on kristillisistä juhlista vanhin ja tärkein, mutta yhteiskuntamme maallistumisen myötä suurelle osalle suomalaisista se merkitsee vain vuotuista loma-aikaa vailla hengellistä sisältöä.

Pääsiäisen tapakulttuuri on säilynyt hengellistä sisältöä paremmin, mutta harva tiedostaa, että niiden taustalla on vahvasti kristillinen sanoma.

Pajunkissat ovat muistuttaneet meitä palmunoksista, joita ihmisen laskivat tielle Jeesuksen ratsastaessa palmusunnuntaina aasilla Jerusalemiin.

Narsisseja ja pääsiäisliljoja on Suomessa käytetty jo 1800-luvulla pääsiäiskoristeina. Valkoinen lilja kuvaa sitä, että Jeesus kuoli viattomana ristillä ja keltaiset narsissit kertovat ylösnousemuksen uudesta elämästä. Suomessa on sotien jälkeen yleistynyt tapa kylvää astiaan raiheinän siemeniä, joka näyttää meille kevään kasvun ihmettä. Myös pääsiäisenä usein esillä olevat tiput ja munat kuvaavat uskoa uuteen elämään.

Kristillisenä symbolina kanaa tärkeämpi on kuitenkin kukko, jota on kirkkotaiteessa käytetty valppauden ja kestävyyden vertauskuvana. Kukko havahdutti laulullaan Pietarin, joka oli juuri kieltänyt kolme kertaa Jeesuksen. Kirkonkukko valvoo meitä heikkouksille alttiita ihmisiä monien kirkontornien ja kellotapulien huipulla.

Pääsiäiseen loppuu paaston aika. Pääsiäisen ruokaperinne on yksinkertaisempi kuin jouluna. Mämmi on tunnetuin pääsiäisen ruokaerikoisuus ja sen juuret juontuvat juutalaisen pääsiäisjuhlan happamattomaan leipään. Venäläisperäinen pääsiäisherkku pasha valmistettiin alun perin paaston aikana talteen kerätystä maidosta.

Lammasateria on vanha juutalainen pääsisäisperinne, joka muistuttaa heitä Egyptin orjuudesta lähtemisestä. Vanhan testamentin mukaan israelilaiset teurastivat lampaan ja sivelivät sen verellä ovenpielet, jotta egyptiläisten esikoispojat surmannut tuhon enkeli kulkisi heidän talojensa ohi.

Jeesus antoi pääsiäislampaalle uuden merkityksen kiirastorstain viimeisellä ateriallaan. Hän itse oli Jumalan karitsa, joka uhrasi henkensä ihmisten vapauttamiseksi.

Pääsisäisen salaisuus on siinä, ettei Jeesuksen elämä päättynyt ristille, vaan pääsiäisaamuna naisten löytämä tyhjä hauta todisti ylösnousemuksesta: Siinä on pääsiäisen keskeinen uskon salaisuus, johon voimme tänäänkin turvata.

Kuvassa (vas.) seisomassa: Juha Loikkanen, Seppo Mannonen, Aili Tölkkö, Seija Laine, Markku Vainio, Marja-Leena Montonen, Anja Piela, Leena Karlsson ja Iris Sainio. Pöydän ääressä (vas.): Riitta Nurmi ja Eija Vainio. (Kuvasta puuttuu Rainer Montonen ja Veikko Kurki)

Porvoon seudun Koivistolaiset ry piti sääntömääräisen vuosikokouksen sunnuntaina 31.3.2019 Lundintalolla Porvoossa

Tekstistä vastasi Markku Vainio ja kuvan otin minä Pirkko Metso-Vainio.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Pertti Hoikkala sihteerinä Eija Vainio.

Koko yhdistyksen 40 vuoden toimiajan hallituksessa ollut Pentti Karvonen luopui hallituspaikastaan. Suuri kiitos Pentille menneistä vuosista! Hän on ollut meille kaikille koivistolaisuuden sielu ja innoittaja.

Hallitukseen Kaudelle 2019 valittiin: puheenjohtaja Riitta Nurmi, sihteeri Eija Vainio, rahastonhoitaja Veikko Kurki, varapuheenjohtaja Iris Sainio, Rainer Montonen, Juha Loikkanen, Markku Vainio, Seija Laine, Marja-Leena Montonen, Leena Karlsson, Seppo Mannonen, Anja Piela, Aili Tölkkö.

KOIVISTON viesti

ISSBN 0780-1289
KUSTANTAJA:
Suomen Koivisto-Seura r.y.
Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.
Lehteen tarkoitetun ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa viimeistään lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.
Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.
Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.
Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm

Aineisto mieluiten digitaalisena:
studio@salokanneltoivonen.fi
Muussa tapauksessa paperikopiot, muistitikku tai CD-levy sekä valokuvat toimitetaan osoitteeseen:
Koiviston Viesti,
Riihelänkatu 28, 15810 Lahti
Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.
Koiviston Viesti toimitus, 0400 780 398

Tilaukset, osoite- ym. muutokset:
aina kirjallisena, mieluiten sähköpostitse Koivisto-Seura ry.n varapuheenjohtajalle
katarina.hovi@gmail.com
Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 36 e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 20 e.

Jäsenlehden postituksesta Pohjoismaihin veloitetaan +3 e/vuosi ja muualle Eurooppaan +8 e/vuosi.
Pankkiyhteys:
Nordea FI46 1091 3000 3058 80

Päätoimittaja
Riikka Salokannel, 044 2312 422
koiviston.viesti@gmail.com
Kuvatoimitus ja taitto
Rami Toivonen, 0400 780 398

71. Koivisto-juhlat Kotkassa 3.-4.8.2019

Merikaupunki Kotka isännöi ensikesän Koivisto-juhlia.

Juhlapaikan varmistaminen ja juhlien järjestämisen organisoitumismalli saatiin aikaiseksi aika myöhään, mutta vielä ehdimme varmistaa perinteen jatkumisen ja valmistella loistavat juhlat. Juhlien vastuullinen järjestäjä on Suomen Koivisto-Seura ry useista aikaisemmista vuosista poiketen, milloin järjestelyvastuussa on ollut paikallinen koivistolaisyhdistys. Tosin viimevuonna Espoossa ja esimerkiksi Koivistolla järjestetyillä juhlilla käytäntö oli sama. Toki ehdottomasti tarvitsemme kaikki Kotkan, Karhulan, Haminan ja Kouvolan seudun aktiiviset koivistolaiset mukaan järjestelytalkoisiin. Itse asiassa ajatuksena on kutsua koivistolaisseurat eripuolilta Suomea osallistumaan järjestelyihin ja mukaan talkooseen.

Juhlapaikka on Kotkansaaren Haukkavuoren koulu, Opintie 2, Kotka. Koulu on alakoulu, jossa opiskellaan esiopetuksesta 5. luokkaan. Koulu on Kotkansaaren oppilaitten lähikoulu, mutta siellä on myös pienryhmäopetusta yksilöllisen opetuksen järjestämissuunnitelman mukaan koko Kotkan alueelta. Oppilaita koulussa on 380 ja siellä on 3.-5 luokkalaisten musiikkiluokat. Saatamme siis jossain sukukokouksessa joutua istumaan vähän pienemmissä pulpeteissa, mutta olkoon se osana aikamatkaa omiin kansakouluvuosiin.

Tämän kesän juhlien järjestelytoimikunnan vetäjä on hallituksen jäsen ja Koiviston Viestin päätoimittaja Riikka Salokannel, joka vuorollaan on ollut organisoimassa kolmia Lahdessa järjestettyjä Koivisto-juhlia. Koska järjestelytoimikunnan jäsenet ovat eripuolilta Suomea, hoidetaan useimmat valmisteluasiat sähköpostikokouksin, toki Kotkassakin käydään asioita valmistelemassa. Ajatus on, että toimikunta koostuisi eri vastuualueista vastaavista henkilöistä. Esimerkkinä jos vaikka Mäntsälä ottaisi hoitaakseen kahviopalvelun niin Jukka Ratia olisi mukana järjestelytoimikunnassa. Myös ohjelmasuorittajista toivotaan ideoita. Juhlapuheen pitäjän metsästyskin alkaa. Kuka olisi pääjuhlamme valovoimainen puhuja?

Toivottavaa olisikin, että paikkakunnat ottaisivat vastuun eri osa-alueitten järjestämisestä ja ilmoittaisivat Riikalle (koiviston.viesti@gmail.com) yhteystiedot järjestelytoimikuntaan tulevasta henkilöstä. Vastuualueita on ainakin: Lipunmyynti. Liikenteen ohjaus. Opasteet. Tilojen järjestelyt (toivottavasti Kotkan suunnalta, koska jo perjantaina laitetaan paikkoja kuntoon). Kokoustilojen varaukset. Lipunnosto. Perinnenäyttely. Taidenäyttely. Lasten työpajat. Kahvio. Ruokailussa avustaminen/emäntä. Pihapelit. Koivisto-tori. Arpajaiset. Koivisto-Seuran tuotemyynti. Sankarihautahankkeen esittely. Järjestysmiehet. Tilojen somistukset ja kukat. Muistojen ilta/mahdollisesti teatteriesitys. Juhlajumalanpalvelus ja seppeltenlaskut. Pääjuhla juontoineen.

Toivottavaa on, että saisimme juhlille myös jotain uutta, eli kaikki ideat näyttelyistä, ohjelmasuorittajista, viihtyvyydestä, koivistolaisuuden elävöittämisestä otettaisi ilolla vastaan. Ja koska Kotkassa ollaan, haluttaisiko käydä merellä tai Merikeskus Vellamon näyttelyissä, kuunnella Juha vat Vainion lauluja…? Tervetuloa siis kukin tavallaan 71. Koivisto-juhliin. Varmistetaan, että mahtava perinne jatkuu, järjestelyt sujuvat ja meille tulee mukava elokuinen viikonloppu kokoontua yhteen haastelemaan, muistelemaan ja nauttimaan toistemme seurasta ja merellisestä Kotkasta.

Tälviisii!

71. Karjalaiset kesäjuhlat® Hämeenlinnassa 14.-16.6.2019

Karjalan Liiton vuosittainen päätapahtuma, Karjalaiset kesäjuhlat pidetään vuonna 2019 Hämeenlinnassa.

Nyt vuorossa on 71:nnet perättäiset kesäjuhlat. Aluksi kesäjuhlat olivat liikunta- ja laulupainotteisia ja alkuperäiset teemat ovat edelleen mukana kesäjuhlaohjelmassa.

Karjalan Liiton ja Etelä-Hämeen Karjalaisseurojen piirin järjestämä tapahtuma kokoaa yhteen tuhansia karjalaisjuurisia ja karjalaisuudesta kiinnostuneita eri puolilta maata. Kaikille avoimien Karjalaisten kesäjuhlien ohjelmisto näyttää karjalaisen kulttuurin elävyyden ja monipuolisuuden. Karjalanpiirakoiden tekemisestä kilpaillaan, kyykän suomenmestaruuksia ratkotaan ja kuorokavalkadissa kuullaan karjalaisten kuorojen esityksiä. Luovutetun Karjalan pitäjillä ja suvuilla on oma osasto esittelypisteineen ja näyttelyineen. Musiikkitarjonta on viikonlopun aikana erityisen runsasta.

Karjalan Liitto on karjalaisen kulttuurin harrastus- ja kansalaisjärjestö. Karjalan Liitto edistää karjalaista kulttuuria, tuo esille karjalaisen identiteetin suomalaisuudessa ja ylläpitää vuorovaikutusta Karjalan alueeseen. Karjalan Liitolla on kolme toiminta-aluetta; kulttuuri, historia ja karjalaiset juuret. Karjalan Liiton puheenjohtaja on Pertti Hakanen. Tervetuloa!

71. KARJALAISET KESÄJUHLAT 14.-16.6.2019 HÄMEENLINNA

Yhteystiedot:
Etelä-Hämeen Karjalaisseurojen piiri
Päivi Paija puh. 044 0161 340
paivi.paija(at)hotmail.com

— Puheenjohtajalt` itseltää —

Vaalitaan yhdessä koivistolaisuuta ja Koiviston muistoa

Kiitän luottamuksesta tullessani valituksi seuran ensimmäiseksi naispuheenjohtajaksi. Kiitän edellistä puheenjohtajaa Jouni J. Särkijärveä, edellistä varapuheenjohtajaa Tuula Koppista ja entistä johtokunnan jäsentä Riitta Nurmea usean vuoden työstä seuran hyväksi.

Niin kauan, kun muistan, olen ollut kiinnostunut juuristani ja Koivistosta. Oli ikimuistoista, kun v. 1990 pääsin käymään isäni Viljo Samulin kanssa Saarenpäähän. Äitini Irja Samulin s. Ratian kotitalon Humaljoen Varsamäessä näin ensi kerran v. 1991. Näiden matkojen jälkeen olenkin tehnyt lukuisia matkoja juurilleni.

Koiviston kirkonkirjoja ja sankarivainajien tietoja tutkiessani huomasin, että kirjoista löytyy tietoa vielä muutama vuosi sotien jälkeen mm. syntymävuodeltani. Minut oli kastanut Kyminlinnassa Koiviston viimeinen vt. kirkkoherra Mauno Koivuneva. Jo tuolloin minut varmaankin ns. rokotettiin koivistolaisuuteen.

Vanhoja Koiviston Viestejä selatessani eteeni tuli lehden perustajan, Mauno Koivunevan, ”Evakon polulta” -kirjoitus, jossa hän kertoo matkastaan koivistolaisten parissa Kotkan seudulla. Hän kirjoittaa: ”Kyminlinnan asemalla oli jo odottamassa kersantti Viljo Samuli, jonka lapsi kastettiin luutnantti Jukasen kodissa.” Myöhemmin Viestin päätoimittajanakin 80-luvulla ollut Sulo Jukanen ja tätini Lyyli Jukanen olivat kummejani kuten Arvo ja Tyyne Ratia. Arvo Ratia oli ammatiltaan myös sotilas ja kotoisin äitini naapurista Humaljoelta.

Jokin vuosi sitten tapasin Koiviston juhlilla erään pariskunnan Koiviston upeissa kansallispuvuissa ja kysyin heidän sukujuuristaan. Esko Orava olikin sukua molempien isovanhempieni Ida ja Simo Ratian kautta. Tästä alkoi ystävyytemme. Kummini Arvo Ratian taustaa sukukirjasta katsottuani selvisi, että Arvo oli Esko Oravan eno. Seuraavaksi sain Arvo ja Tyyne Ratian vihkikuvan. Oli hienoa nähdä kuva, sillä asuimme kaukana toisistamme enkä koskaan oppinut näitä kummejani tuntemaan.

Koiviston sankarihaudan kunnostamishanke etenee, rakennuslupa on nyt saatu. Venäläisten neuvottelukumppaniemme mielestä työ olisi mahdollista alkaa ensi kesänä.

Vaalitaan yhdessä Koiviston muistoa, kerrotaan jälkipolville Koivistosta ja otetaan mukaan kotiseutumatkoille.

Eija Tuominen

Suomen Koivisto-Seura ry
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Eija Tuominen
Rauhankatu 14 aB 16, 20100 Turku
0400 244 290
tuominee@gmail.com
Varapuheenjohtaja, Katarina Hovi
Kavallinpelto 6, 027100 Espoo
katarina.hovi@gmail.com
Sihteeri, Virpi Huhtanen,
Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo
puh. 0440 501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi

Taloudenhoito,
Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05 544 8850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040 564 9341
Taidetoimikunta, Marke Hongisto pj.
Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki
050 539 8693
mhongist@gmail.com

Johtokunta:
Virpi Huhtanen, Espoo
Jorma Simola, Lahti. 040 564 9341
Matti Agge, Parainen. 040 536 7701
Tuomo Kokkala, Kotka. 050 589 4443
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400 800 752
Riikka Salokannel, Lahti. 044 2312 422
Hannu Seppinen, Turku. 040 703 1244
Tuula Raukola, Kotka. 044 522 8098

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj.
Sirpa Taskinen, 040 5811 642
koivisto-saatio@kolumbus.fi
Asiamies
Anne Markkanen, 0400 687 717
anne.m.markkanen@gmail.com

Sankarihaudan kunnostushanke

Helmikuussa saimme Viipurista tiedon, että Moskovassa toimiva suojelukomitea oli tehnyt päätöksen Koiviston kirkon ja kirkkopihan suojelusta sekä Pietarin läänin kulttuurikomitea oli myöntänyt luvan sankarihauta-alueen kunnostamiseksi ja muistomerkin pystyttämiseksi.

Eija Tuominen ja Juhani Pekkola

Viipurin Vuoriyhtiön toimistossa vas. kiviyhtiön insinööri, ulkomaankaupan päällikkö Valentina Chechulina, Eija Tuominen ja Seppo Mäkinen. Juhani Pekkolan arkisto.

Tuki- ja yhdyshenkilömme arkkitehti Oleg Lichovidov neuvoi meitä tekemään seuraavaksi sopimuksen Leningradin läänin suunnittelutoimiston kanssa päästäksemme etenemään kunnostusasiassa.

Katsoimme aiheelliseksi lähteä selvittelemään asioita Venäjälle ja päivittämään vuodentakaiset tarjoukset. Sankarihautatoimikunnan neuvottelijat Juhani Pekkola ja Eija Tuominen sekä tulkkina Seppo Mäkinen tekivät matkan Viipuriin ja Koivistolle 11.-13.3.2019.

Ensimmäiseksi kävimme Leningradin läänin suunnittelutoimistossa, jossa tapasimme johtaja, arkkitehti Larissa Evseevan ja pääarkkitehti Larissa Logasovan sekä paikalle myös saapuneen Oleg Lichovidovin. Saimme jo aiempiin tietoihimme vahvistuksen, että Koiviston kirkko ja sitä ympäröivän kirkkomaa on nyt suojeltu ja Pietarin läänin kulttuurikomitea on määrännyt nykyään yksityisen Leningradin läänin suunnittelutoimiston olemaan toimeenpanijana ja projektijohtajana sankarihaudan kunnostushankkeessa. Näihin päätöksiin ja määräyksiin sisältyvät sankarihautausmaan kunnostaminen esittämällämme tavalla. Todella hieno uutinen oli, että myös kunnostettava sankarihautausmaa tullaan suojelemaan.

Oleg Lichovidovilta saimme tietää, että meidän ei tarvitse tehdä erikseen sopimusta sankarhauta-alueen kunnostuksesta Primorskin kaupungin kanssa.

Suunnittelutoimiston arkkitehdit saivat tuliaisiksi viimeisen hyväksytyn suunnitelmaversion sekä paperiversiona että muistitikulta. Etukäteen olimme listanneet selvitettävät asiat, jotka olimme käännättäneet myös venäjäksi. Suunnittelutoimiston tehtäviin kuuluu myös mm. työpiirrosten tekeminen kivielementtien pohjatyön osalta. Toimistossa neuvottelimme myös siitä, kuinka rakennustyö tarkemmin organisoidaan, valvotaan ja arvioidaan. Selvisi, että suunnittelutoimisto järjestää alihankintana sellaiset työt, joita eivät itse tee. Toimisto sopii esim. puutarhan kanssa, milloin kasvit tuodaan ja istutetaan hauta-alueelle. Meille vahvistettiin myös, että suunnittelutoimisto johtaa rakennustyötä ja on yhteydessä kaikkien alihankkijoidensa kanssa. Yksityinen tarvittavan lisenssin omaava tekninen tarkastaja tulee valvomaan rakennustyön laatua.

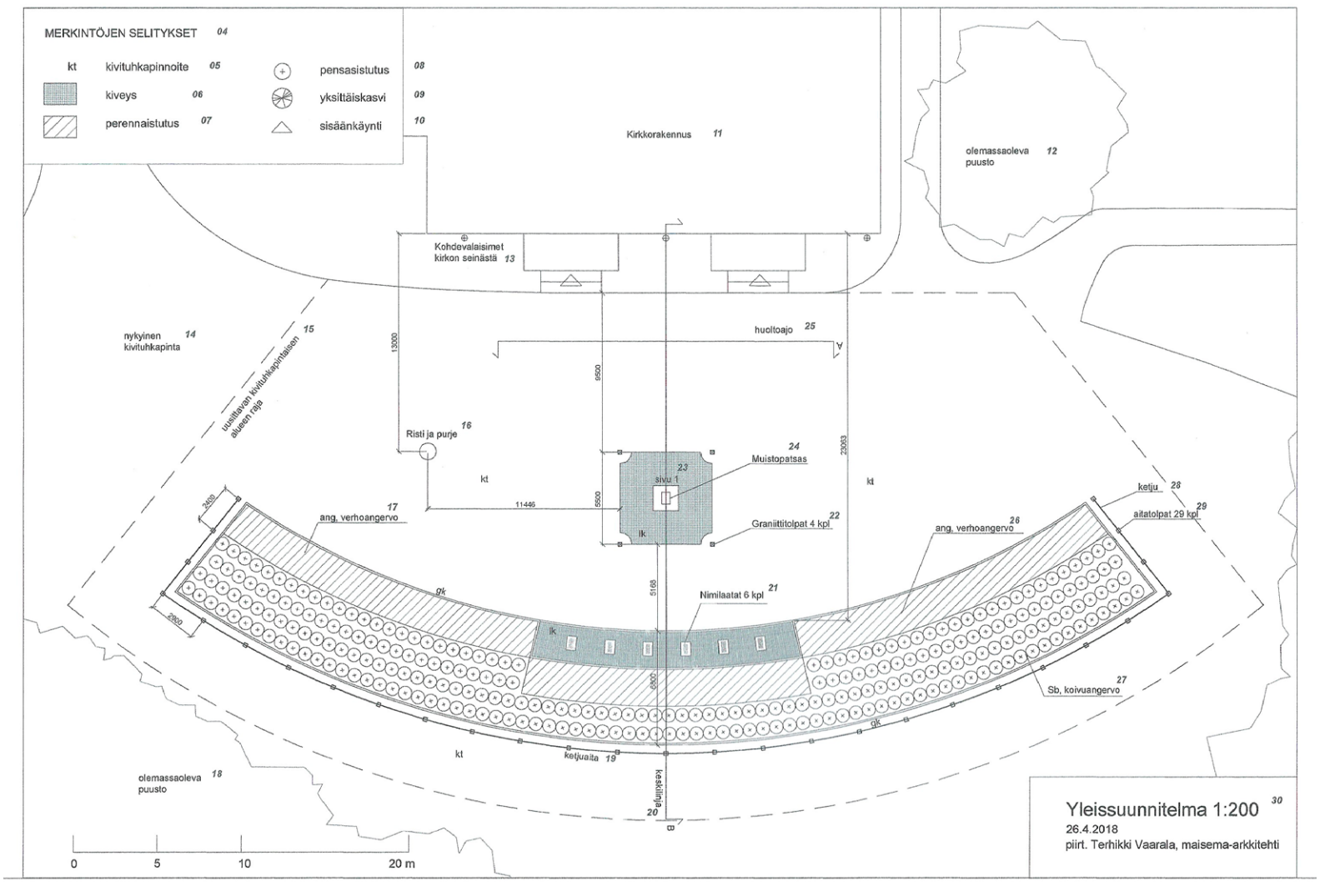

Muistomerkkisuunnitelma
26.4.2018

Ensimmäiseksi ennen rakennustyön aloittamista heti lumien sulettua, pitää tehdä sankarihauta-alueen yksityiskohtainen maaston kartoitus eli topografia. Tämän jälkeen kunnostettava hauta-alue mitataan ja merkitään. Työmaa-alue aidataan ja paikalle tulee vartijan koppi. Ennen kuin mikään työ pääsee alkamaan, on solmittava sopimus Leningradin läänin suunnittelutoimiston kanssa, ja maksettava ensimmäinen sopimukseen kirjattava maksuerä. Venäläiset yhteistyöosapuolemme arvioivat, että on mahdollista päästä kivitilauksiin aikaisintaan kesäkuussa ja varsinaisiin rakennustöihin pikaisimmillaan elosyyskuussa.

Pyysimme suunnittelutoimistolta tarjousta niistä töistä, jotka

kuuluvat ko. toimistolle ja heidän alihankkijoilleen. Odotamme tarjousta aivan lähipäivinä. Koska tarjous tulee sisältämään myös alihankkijoiden osuuden, niin selvittelytyö vaatii aikansa.

Yllätimme suunnittelutoimiston arkkitehdit ja Viipurin arkkitehtuurin neuvonantajan, arkkitehti Oleg Lichovidovin antamalle heille tuliaisiksi muistitikulta Josef Stenbäckin laatimat Koiviston kirkonpiirustukset, jotka he yllättyneinä ja kiitollisina ottivat vastaan. Ko. suunnittelutoimisto on suunnitellut mm. Torkkelin puiston nykyisen Espilän ravintolan entisen suomalaisen Espilän tilalle.

Seuraavaksi kävimme päivittämässä vuodentakaisen tarjouksen Viipurin Vuoriyhtiössä kivielementtien osalta. Neuvotteluissa mukana olivat yhtiön insinööri ja ulkomaankaupan päällikkö Valentina Chechulina. Mukanamme oli viimeinen suunnitelma, erikseen laadittu ja venäjäksi käännetty lista kivimateriaaleista, joista tarkistimme yhdessä kivielementtien koot, määrät ja kivilaadun. Olimme myös etukäteen laatineet heille venäjäjäksi käännetyt kysymykset asioista, joita halusimme selvittää. Kivielementtien osalta saimmekin jo kotimatkalla uuden päivitetyn tarjouksen. Kiviliike hoitaa asennuksen alihankintatyönä ja tätä tarjousta vielä odotamme.

Kun saamme lopulliset hintatiedot tarvittavista materiaaleista ja työsuorituksista, on mahdollista laatia tarkempi kustannusarvio hankkeesta.

Kävimme myös Koivistolla, jossa oli paljon lunta ja maisemat näyttivät hyvin kauniilta. Tapasimme Koivistolla museonjohtaja Irina Kolotovan, jonka kanssa keskustelimme hautausmaan kunnostamiseen liittyvistä asioista.

Kirkon luokse saavuttuamme, huomasimme, että pääoven edustan vanhasta kirkkopetäjästä oli katkennut iso oksa. Tietysti menimme nopeasti tutkimaan tilannetta ja ensimmäinen pieni oksanhaara vilahti laukkuun. Ihmettelimme, mikä oksan oli tuonut alas, sillä se näytti aivan terveeltä.

Museonjohtaja Irina Kolotovan tapasimme kirkkomuseossa, jossa kahvipöytä jo meitä odotti. Kerroimme Irinalle sankarihautahankkeen tämän hetken tilanteesta ja keskustelimme hänen kanssaan siihen liittyvistä kysymyksistä. Saimme tietää, että kirkkopihasta huolehtii tällä hetkellä museon puolipäiväinen puutarhuri. Kunnostettavan hautausmaan osalta hoitoasia selvitetään myöhemmin.

Luovutimme Irinalle Josef Stenbäckin laatimat Koiviston kirkon piirustukset ja kerroimme terveiset Koivisto-Säätiöltä, joka tämän lahjoituksen rahoitti. Irina otti kiitollisena kirkon piirustukset vastaan. Toivotaan, että kirkon entisöinti pääsisi alkamaan lähitulevaisuudessa. Kulttuuritoiminta oli jo muuttanut pois kirkosta, mutta kirkko oli siivoamatta ja toimi jonkinlaisena varastona tällä hetkellä.

Kirkkopetäjän lumessa lepäävä oksa askarrutti meitä edelleen. Kysyimme, oliko museossa sahaa ja saisimmeko ottaa oksasta paloja mukaamme. Saimme luvan ja sahakin löytyi ja niin saimme kotiin tuomisiksi kunnon palat tästä ”pyhästä” kirkkopetäjästämme. Lisäksi Irina lupasi pyytää puolisoaan sahaamaan oksasta uusia paloja, jotka saisimme mukaamme seuraavalla käynnillämme.

Mietimme, oliko ”kohtalo” tässä mukana, kun olimme juuri nyt Koivistolla ja saimme talteen osan tästä paljon nähneestä vanhuksesta, rakkaasta kirkkopetäjästämme. Matkalaukussa tuli Suomeen yksi pala oksasta ja vielä toinen kippurainen oksanpala isossa muovipussissa. Viipurin asemalla läpivalaisulaitteen vierellä tullimiehet katsoivat toisiinsa hieman hämmästyneinä ja pyysivät avaamaan muovipussin suuta. Hymyillen sitten ”viittoivat” menemään eteenpäin.

Leningradin läänin suunnittelutoimistossa vas. Seppo Mäkinen, Larissa Evseeva, Eija Tuominen, Larissa Logosova, Oleg Lichovidov ja Juhani Pekkola. Eija tuomisen arkisto.

Kirkonpiirustusten luovutus kirkkomuseolle 12.3.2019. Vas. Irina Kolotova ja Eija Tuominen. Eija Tuomisen arkisto.

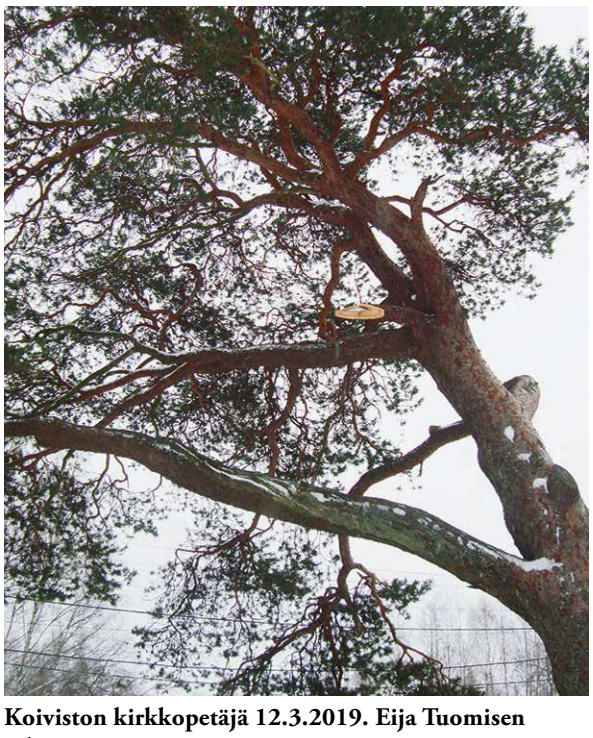

Koiviston kirkkopetäjä 12.3.2019. Eija Tuomisen arkisto.

Kirkkopetäjä ja pudonnut oksa 12.3.2019. Eija Tuomisen arkisto.

Impi Piela
Elämän melskeissä (XII)

Elimäellä 1941

Elimäen kirkko 1960-luvulla (Kuva: MP)

Impi Piela

Janne oli aika hermostunut sodan jäljiltä. Tuntui kuin olisi sota muuttanut hänet täysin. Hän ei sietänyt mitään vastahankaista. Ei oikein tainnut kuulokaan olla entisellään. Ehkä ainainen pauke sodassa oli vioittanut kuuloa. Janne sai työpaikan hyvin läheltä, rautatietyömaalta. Siksi hänet oli päästetty lähtemäänkin, että oli tiedossa työmaa. Mutta ei kestänyt kauaakaan, kun hän loukkaantui ja joutui pois töistä. Hän hermostui tuosta vastoinkäymisestä yhä enemmän, oli aivan poissa tolaltaan. Hän ei osannut suhtautua elämän koviin koettelemuksiin. Vei jonkin aikaa ennen kuin hän parani.

Olimme tyytyväisiä siitä, että saimme taas olla kaikki yhdessä. Ilomme ei kuitenkaan kauan kestänyt: alkoivat joukkosiirrot! Olimme tosiaan toisen luokan kansalaisia. Mustalaisiksi meitä monet haukkuivatkin.

Saimme komennon muuttaa Iitin pitäjään, Kymentaa Mouhuun. Toukokuussa 1940 hyvästelimme talonväkemme. Kiitimme kaikesta, ja tällä kertaa kiitoksemme oli tosiaankin vilpitön, toisin kuin oli ollut Tattilasta lähdettäessä. Suojalassa olimme saaneet elää vapaasti, olisimme mielellämme jääneet sinne pitemmäksikin ajaksi. Talonväen toivottaessa meille onnea muuttoautomme lähti taas kohti tuntemattomia kohtaloita.

Jotkut lapsistamme itkivät pelosta, kun auto kiiti ylös rinnettä laskeutuen sitten hurjaa vauhtia alas. Auton saapuessa lossille pienimmät pojat huusivat jo täyttä kurkkua. Onneksi maasto alkoi vähitellen tasaantua.

Saavuimme suureen kartanoon. Talon isäntä oli arvoltaan kenraalimajuri. Hän oli pitkä, hyvin ylpeä, oman arvonsa tunteva mies. Emäntä taas oli pienenpuoleinen hilpeä rouva. Kenraali ei ollut meidän tullessamme kotona. Meille osoitettiin erään muonamiehen mökistä yksi huone, melkoisen rumannäköinen loukku. Sain ruveta heti tekemään suursiivousta, ennen kuin saatoimme majoittua siihen. Muonamies Danielilla ja hänen vaimollaan Evalla oli kolme jo varttunutta lasta.

Kartanon nimi oli Ilmarinen. Olimme nyt kuin Kalevalassa. Kartanoon oli jo aiemmin sijoitettu toisia siirtolaisia. Myös perhe, joka oli asunut Suojalassa naapurinamme, sai paikan täältä. Vanha muonamiespariskunta oli hyvillään, kun he saivat lapsia lähelleen, kun omat lapset olivat jo suuria. Daniel maksoi lapsille joka päivä markan, jos sai kuulla heidän laulavan Molotov-laulua. Lapset kiskoivat markan edestä laulua minkä kerkesivät, ja Danielilla oli hauskaa. Molotovista laulettiin melkein joka päivä. Lapsethan sopeutuivat elämään kaikkialla. Tattilankin pojat juoksivat peräämme meidän sieltä muuttaessamme pois ja itkivät: "*Voi, voi, meiltä lähtevät siirtolaiset pois!*"

Seinänaapurit suhtautuivat meihin kuin ihmisiin, ei niin kuin evakkoihin.

Täälläkin sauna oli samanlainen harakanpesä kuin oli ollut Tattilassakin. Sauna seisoi joen rannalla koivumetsän ympäröimänä, keskellä heinikkoa. Se oli pelkkä savusauna. Lauteille ei uskaltanut nousta istumaan, kynnyksen toisella puolella lattialaudat lonksuivat jalan alla ja sai kättä tarjota saunan eteisessä olevalle ovea avaamatta. Eteisen puolella ei ollut lattialautoja lainkaan. Ihmettelemään tällainen meidät pisti. Eihän kotipuolessa ollut ollut savusaunoja lainkaan.

Tämän siirron yhteydessä vanhempani olivat joutuneet Elimäen pitäjään. Heille osoitettiin ison pappilan rakennukset. Päärakennuksessa oli kolmetoista huonetta. Lisäksi pappilaan kuului piharakennus, aitta, navetta ja sauna. He kirjoittivat meille kehottaen muuttamaan luokseen. Nyt olisi tilaa meille kaikille. Janne lähti ottamaan asiasta selvää.

Juhannusta vietimme Iitissä. Eipä tuntunut juhannus täälläkään juhannukselta. Ei ollut hienosantaista hiekkarantaa, ei kokkoa, ei juhannusiloa. Sydänalaan koski, kun vain ajattelikin kotia ja kotipuolen juhannuksia. Vaikka olin monen monta kertaa rukouksissani luvannut, etten koskaan enää olisi tyytymätön, jos vain Janne säästyisi sodassa, niin jo olin taas tyytymätön: ei juhannusta, ei kokkoa, ei kotoisia rantoja, ei merta!

Lähdimme viettämään juhannusta oman kylän perheen luokse. Tietysti siellä puhe oli siitä, mistä puute.

Heti juhannuksen mentyä muutimme Elimäelle. Isä tuli hevosellaan hakemaan meitä. Eihän meillä paljon muuta mukaan otettavaa ollutkaan kuin lapset, joten sovimme hyvin muuttokuormaan. Seinänaapurimme ihmettelivät, että jo niin pian lähdimme pois. Hyvästi ja kiitos kaikesta! Lapset vilkuttelivat isäntäväelle, jotka seisoivat kartanon portailla lähtöämme seuraamassa. Hevonen lähti hilalleen lönkytellen matkaan. Jälleen olimme matkalla uusille asuinsijoille uusien koettelemusten odottaessa edessäpäin.

Elimäki oli suuri pitäjä, harvaan asuttua seutua, taloja siellä täällä pitkin tienvieruksia. Maasto oli alavaa, entistä merenpohjaa. Katsoipa minne suuntaan tahansa, näki laajoja viljapeltoja. Kaikki näytti näin keskikesällä hyvinkin kauniilta. Paikkakunta näytti ainakin ensi silmäykseltä varakkaalta.

Kirkonkylä oli tiheämmin asutettu. Kiviaidan ympäröimä puukirkko seisoi lehtevien puiden keskellä aivan tien varrella. Pappila oli kirkolta kolmen kilometrin päässä.

Äiti oli iloisena meitä vastaan ottamassa pappilan pihalla. Kuorma oli helppo lossata, kun se sai äkkiä jalat alleen; lapset juoksivat heti pikimmiten suorittamaan tupatarkastusta. Saimme haltuumme ison salihuoneen, niin suuren, että olisi vaikka voinut pelata pesäpalloa siellä. Myös saimme makuukamarin ja keittiön, joka tosin oli yhteinen äidin perheen kanssa. Meillä oli nyt oma eteinen ja omat isot paraatiportaatkin. Nyt oli meillä kerrankin tilaa!

Oli ruvettava hankkimaan lisää vaatetta ja astioita. Kauppaan oli matkaa kolme kilometriä. Naapureita löytyi kilometrin takaa kummallakin suunnalla tietä.

Pappilarakennus oli iso vanhemmanpuoleinen puutalo, joka oli ennen siirtoväkeä asumaton. Piharakennus oli punainen, hirsistä tehty. Siinä oli yksi iso huone ja pieni, kuuden, kahdeksan neliön suuruinen kylkiäinen sekä pieni eteinen, jonka ovi "lukittiin" puusalvalla, aivan kuin kotipuolessa joissain paikoin oli aitoissa tapana olla..Eteisen rappujen ylle oli pilareitten varaan rakennettu katos.

Päärakennuksessa oli kaksi sisäänkäyntiä: paraatiportaat ja keittiöön johtavat. Keittiöstä pääsi kaikkiin huoneisiin. Koska pappi ei asunut pappilassa, koko talo oli

Nyt oli meillä kerrankin tilaa!

nyt äitini perheen ja minun perheeni käytössä.

Piharakennukseen oli sijoitettu leskiäiti neljän lapsensa kanssa. Lasten isä oli juuri ennen evakkoon lähtöä hukkunut kalastusmatkallaan.

Pappilan rakennuksiin kuului vielä iso karjakeittiö, kärrikuja, muutamia aittoja, heinävaja sekä kauempana sijainnut sauna. Saunan luona oli kaivo, josta sai nostaa vettä; mitään vesijohtoja ei ollut. Iso turpeilla peitetty maakellari oli melkeinpä keskellä pappilan pihaa. Sen vieressä oli vihannesmaa, jota varjostivat muutamat hyvin vanhat koivupuut.Päärakennuksen molemmin puolin oli jo rappeutumaan päässyt puutarha.

Nyt oli lapsilla tilaa juosta ja leikkiä. Ainoa vaara vain oli, etteivät päässeet pienimmät karkaamaan viereiselle maantielle ja sen takaiselle joelle.

(Jatkuu)

KOIVISTON AUTO ®
www.koivistonauto.fi

Mikä on karjalaisten omakuva 2000-luvulla?

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Muistitietokeruu 1.12.2018–30.6.2019

Ovatko karjalaiset yhä yhteisöllisiä? Millaista on kaupunkikarjalaisuus? Miten siirtolaisuuden, pakolaisuuden ja evakkouden kokemukset vaikuttavat karjalaisuudessa – vai vaikuttavatko? Mikä on karjalaisten omakuva 2000-luvulla?

Suomen Kirjallisuuden Seuraa SKS, pyytää kertomuksia siitä, millaista karjalaisuus tänä päivänä on. Kerro vapaasti omasta sekä perheesi ja yhteisösi karjalaisuudesta. Voit käyttää apuna esimerkiksi seuraavia aihepiirejä:

Perhetausta

• Oletko karjalainen?

• Ketkä vanhemmistasi tai isovanhemmistasi ovat karjalaisia? Miltä nykyisen Suomen Karjalan, luovutettujen alueiden tai Karjalan tasavallan paikkakunnalta he ovat kotoisin?

• Onko suvussasi puhuttu karjalan kieltä tai murretta? Ketkä sitä puhuivat?

• Miten karjalaisuus näkyy sinun ja sukusi arjessa ja juhlissa?

• Mitä karjalaisesta kulttuurista on jäänyt perhepiirissä elämään? Mitä on unohdettu?

Pakolaisuus, siirtolaisuus ja evakkous

• Kerro oma tai sukusi tarina. Onko perheesi siirtynyt Suomeen Venäjän puolelta tai sodan jälkeen luovutetuilta alueilta, tai Venäjän Karjalaan Suomesta? Millaisia vaiheita kotoutumisessa oli? Esiintyikö torjuntaa valtaväestön puolelta? Millaista se oli? Miten pitkään sitä jatkui?

• Mitä pakolaisuus/siirtolaisuus on merkinnyt perheessäsi? Miten asiasta on kerrottu ja puhuttu?

• Millä tavalla yhteyksiä entisiin kotipaikkoihin on pidetty yllä?

• Mitä pakolaisuus merkitsee sinulle tänä päivänä?

Nykykarjalaisuus ja nuoret kaupunkikarjalaiset

• Miten luonnehdit nykykarjalaisuutta?

• Millaista on mielestäsi kaupunkikarjalaisuus? Poikkeavatko kaupunkikarjalaiset muusta väestöstä?

• Miten karjalaisuus näkyy nuorten kaupunkikarjalaisten kulttuurissa? Miten nuorten toiminta poikkeaa varttuneemman väen karjalaisuudesta?

• Mitä toimintatapoja sinun kaupunkikarjalaisuuteesi kuuluu?

Yhdistystoiminta, yhteisöllisyys

• Mihin karjalaisiin järjestöihin tai yhdistyksiin kuulut? Miten, minkä ikäisenä ja miksi liityit järjestön jäseneksi?

• Miten usein olet osallistunut Karjalan Liiton kesäpäiville? Millainen merkitys kesäpäivillä on mielestäsi karjalaisille?

Mitä karjalaisuus sinulle merkitsee? Millaisena näet karjalaisuuden tulevaisuudessa?

Keruun järjestävät SKS, Karjalan Sivistysseura, Urbaani karjalaisuus -hanke sekä Tunnustuksia: Pakolaisuuden hankalat historiat ja muistamisen kulttuurit -hanke. Tuloksista tiedotamme syksyllä 2019. Arvomme kaikkien vastaajien kesken kirjapalkintoja.

Lisätietoja antaa SKS:n arkisto, puh. 0201 131 240, keruu@finlit.fi

Vastausohjeet

Kirjoita omalla kielelläsi ja tyylilläsi. Tekstien pituutta ei ole rajoitettu. Kirjoita vastaukseesi suostumuksesi siihen, että lähettämäsi aineisto arkistoidaan nimellä tai nimimerkillä SKS:n arkistoon.

Otamme vastaan myös valokuvia, äänitteitä, vanhempia muistelutekstejä ja haastatteluita. Lähettämällä aineistot annat suostumuksesi niiden arkistointiin SKS:n arkistoon sekä niiden tutkimiseen ja julkaisemiseen arkiston sääntöjä noudattaen. Muista aineistoluovutuksista ota yhteyttä arkisto@finlit.fi.

Lähetä kirjoituksesi 30.6.2019 mennessä

• netissä olevalla lomakkeella tai

• postitse osoitteeseen Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, arkisto, PL 259, 00171 Helsinki, merkitse kuoreen tunnus ”Karjalaisuus” tai

• sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen keruu@finlit.fi, merkitse aihekenttään tunnus ”Karjalaisuus”.

Mie tiijjän

Martti Piela

Viime aikoin o maailmas olt paljo sellasta häiriöö, mikä o saant miljooni ihmisii lähtemää karkuu asuinsijoiltaa. Usiast syy o olt sotaherroi keskinäiset riiat. Sovat o aina synnyttänneet pelkoo ja nälkää, heimoriitoi ja tautei. Nykysi lisäks o tult ilmasto ratikaaline muutos: toisaalt tuhosat myrskyt satteinee ja tulvinnee, tsunaminnee ja maavyöryinee ja toisaalt viljelysmaije kuivumisinnee. Nyt miljoonat pakenoot henkeen kaupal mere yli ja erämaa polttavas kuumuuves ja uhmajaat kuolemaa. Myös harhaluuloset uskonnolliset käsitykset ”ainoast oikiast tiijjost” toisaaalt ja ”harhaoppisii” kohtaa tunnetut pelot o nekkii johtaneet uue aja kansainvaelluksii.

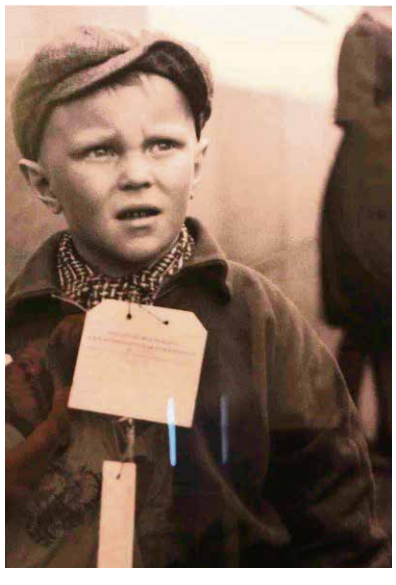

Euroopas o ennekii olt suurii kansainvaelluksii. Joskus o sellase synnyttänt sota, toisinnaa ihmise ahneus. 400-500 -luvuil läksiit aasialaisperäset hunnit julma johtajan Attila komennukses vyörymää Eurooppaa Rooma valtakunna rikkauksii himotessaa. Siint aiheutu sottaa ja kauhuu pakenevvii kansoi joukos, mut myöskii synty uusii kansaivaelluksii, ko esmerkiks kootit lähtiit rohmuumma Itä-Rooma, Pysanti, aartehii. Ja vantaalit läksiit Kermaaniast (Saksast) ja tuhosiit melkee kaike matkallaa läpi manteree aina Karttaakoo ast Välimere eteläpuolel.

Vielkii kauheamp myllerrys synty 1200-luvu paikkeil, ko mongoolisotur Tšingis-kaani (Mahtava kuningas) perusti Mongolivaltakunna ja läks sit Aasia aroilt vyörymää verehimosinnee ratsusotureinee Eurooppaa kohti. Suurkaani pojapojast tul aikannaa Kiina keisar.

Mut palataapas takasii lähimennesyytee, ko miehä utelin viimeks teilt lukijoilt, ko ol puhe suomalaisit sotalapsist, et mis muuvval ihmiset alkoit lähettää lapsiaan sovalt turvaa.

Alma Metia julkasus ”Sotalapset” (vastaava päätoimittaja Kari Kivelä) kerrotaa sivul 55 m.m. et englantilaiset lähettiit lapsiaa pommituste alt Atlanni yli 1940. Höyrylaiva "City of Benares" läks 13. syyskuuta (varmast arvaakkakii, et se ol perjantai) Liverpooli satamast mukannaa yli sata lasta kohti Kanataa. Neljä päivää lähö jälkee sakalaine sukellusvene torpee´ot ampuit laiva upoksii. Osa lapsist kuol räjähykses, osa jäi loukkuu hytteihi ja osa kuol, ko pelastusvenneet irrotettii vääräl taval. Vaa 19 lasta selvis hengis. Pari viikkoo aikasemmi ol saatu toise laiva kyyvvis 320 lasta kuletettuu Atlanni yli turvaa Yhtysvaltoihi. Vaik suunnitteil ol 200 000 lapse viemine turvaa Pritanniast merrii yli, ni kahe laiva torpetoinni jälkee toiminta keskeytettii kokonaa, ko vast 2 500 lasta ol onnistuttu viemää turvaa.

Espanja sisällissova aikan lähetettii Baskimaalt 30 000 lasta turvaa muihi Euroopa maihi. Justin enne Perliini Ristalliyötä, enne toise maailmasova alkamista evakuoitii Tšekkoslovakiast ja Puolast juutalaislapsii Pritanniaa. Nii et Suome ”sotalapsii” tarina ol sekkii kaikist sopeutumisvaikeuksist huolimatta menestystarina.

Moskovan ”välirauha” 13.3.1940

Kuva internetist

Kirkonkylässä tallukkakurssilla
levisi tieto: Oli solmittu rauha
Sataviisi päivää olivat aseet
puhuneet
Stalinin urut rintamalla viimein
vaienneet.

Kylätiellä pari kotipuolen vanhaa miestä
kulki tohkeissaan kiroten ”häpeärauhaa” -
”Eiks höist sit löytynt ennää miestä?!
”Miks tuollase rauha männiit solmimaa?!
”Ois tapelleet! Perhananperhana!!
”Poshevvikeil periks männiit antamaa!”

Äidin sydän sykki ilosta - Ajatella, RAUHA!
”Koha vaa Johannes o taisteluis kuulalt välttynt!
”Ja miu lastei isä kuolemalt säästynt!”
”Muuta emmie siult pyyvvä, oi, armias Luoja!
”Vaik kottii ei ennää meil oo pallaamista
”Eikä ennää voijja palata Karjalaa!
”Mut koha vaa Suomes eellee yhes ellää saahaa.”

Pääministeri Rytin rauhanvaltuuskunta
Moskovaan matkasi Tukholman kautta
Rauhanehdot olivat raskaat, mutta taivuttava
oli Suomen sotureiden ylivoiman kohdatessa.
”Kuivukoon käteni, kun taipuu tämän allekirjoittamaan!”
sanoi Kallio valtuutuksen Moskovaan annettuaan.
Väinö Tanner luki kansalle rauhanehdot.
Puolitangossa, surren, liehuivat Suomemme liput.

Martti Piela

Onnitteluit` ja muistamissii`

Muista ystävääsi ilmoituksella.

VILLE VUORIO
on valmistunut
kasvatustieteen maisteriksi
Tampereen Yliopistosta.

Mummo Kaija Vuorio
os. Tikka Römpötiltä.

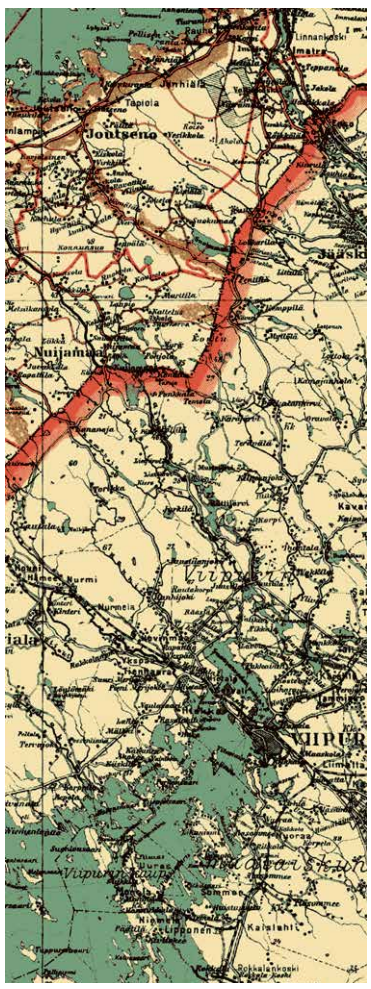

Tääl` tapahtuu

Vuoden Koivistolainen 2019

Alpo Rusi, valtiotieteen tohtori, suurlähettiläs, tasavallan presidentin neuvonantaja, kansainvälisen politiikan asiantuntija, professori ja kirjailija – ja juuriltaan koivistolainen Vatnuorin rannoilta – kertoi saaneensa paljon iloista palautetta valinnastaan viime kesänä Vuoden Koivistolaiseksi. Hän korosti valinnasta kiittäessään, että Karjala kuuluu Suomen identiteettiin, ja tämän unohtaminen heikentäisi samalla kansallista identiteettiämme.

Vuoden Koivistolainen 2019 odottaa valintaansa.
Nimitys on tunnustus koivistolaisjuuriselle henkilölle, joka on menestynyt ammattitoiminnassaan tai erikoisalallaan. Vuoden Koivistolainen -nimitystä ei myönnetä koivistolaisesta järjestötyöstä eikä perinnetoiminnasta. Valinnan tekee Koivisto-Seuran johtokunta vuosittain määräaikaan toimitettujen ehdotusten joukosta. Vapaamuotoisista ehdotuksista tulee ilmetä kootusti perustelut valinnalle, ehdokkaan nimi yhteystietoineen sekä ehdottajan nimi yhteystietoineen. Ehdotukset Vuoden Koivistolaiseksi 2019 pyydetään toimittamaan **30.4.2019 mennessä** seuran sihteerille sähköpostitse virpi.huhtanen@kolumbus.fi tai postitse Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo.

Johtokunta

Koiviston Kaukiaisten Sukuseura

Kutsu varsinaiseen sukukokoukseen 2019 lauantaina 11.5.2019 klo 12 alkaen Lohjalle ABC-aseman neuvottelutilaan, Hossanmäentie 1!

Esillä sääntömääräisten asioiden lisäksi sukuvaakunasta päättäminen, tilannekatsaus sukukirjan syntyyn ja Koiviston sankarihautaprojektiin sekä kesän yhteisretkestä päättäminen.

Tervetuloa!

Kuva menneestä sukutapaamisesta.

Kesäinen viikonloppu Koivistolla ja Viipurissa 5. – 7.7.2019

Lähtö Helsingistä. Yöpymiset Viipurissa.
Lauantaina Koivisto-päivä. Mm. rantaelämää Härkälässä.
Koiviston kirkolla, muistomerkillä ja museossa sekä torilla käydään. Mutkaa matkaan tulee toteutettavien toiveiden mukaan.
Perjantaina ja sunnuntaina Viipuri-aikaa. Päivällinen Espilässä!

Matka toteutuu 25 osallistujalla. Ota siis kaveri mukaan.
Hinta n. 310,- sisältäen kyydit, yöpymiset, aamiaiset, päivälliset sekä ryhmäviisumin.

Ilmoittautumiset
Kata Aaltonen aaltonenkata@outlook.com, 050-4393791
Tapani Teikari tapani.teikari@ttmatkat.fi, 040-829 1824
Risto Putus 040-508 8167

Härkälän kylätoimikunta

Koivisto-tuotteita

Putkihuivi 12 €
Motiivi koivistolaisen naisen kansallispuvun rekon mukaan.

Pronssilaattoja varastossa.
Hinta 57 €

Tilaukset seuran sihteerille.

Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo
puh. 0440 501 806, virpi.huhtanen@kolumbus.fi

Mielensäpahottaja

Nii paljo minnuu alko harmittammaa
tää kelloi siirtely joka vuos, ja viel kaks kertaa!
et päätin tehhä niiko koululaisetkii
ja ryhtyy lakkoo kerra miekii.
En viitsint ees keittiö kelloo ennää
työhuoneesee vaivautuu siirtämää;
ja Ruuneperi-kello vuorostaa
saap työhuonees eellee raksuttaa.
Paljo väähemmäl vaival selvisin,
ko viisareita vaa vähäse vääntelin.
Nyt pittää vaa syksyl varmistaa,
et EU nyt-meilt vie'yn tunnin palauttaa.
Onha se kyl enne ainaskii nii tehnt,
eikä oo hampaa kolloo miulkaa mittää mätänemmää jäänt
Mut kuis käyp sit kaks-yks syksysel,
ko kesäaja jos Suomi valitsoo kevähel?
Ni mite hyö syksyl sen kaapatu tunni meinajaat
miul ja meil kaikil palauttaa?
Taitaap loppuje lopuks meil polosil käyvvä nii,
Et palauttamatta jääp iäks se kevähine tunti.

Martti Piela